

Vilje til å eie

Offentlig eierskap til vannkraftressursene

- Prinsippet om *offentlig eierskap* til vannkraftverk bygger på en hundreårig rettstradisjon i Norge.
- Stabil og bred politisk enighet om prinsippet gjennom hele perioden, på tvers av skiftende regjeringer og politisk utvikling.
- Reglene om eierskapet til vannkraften har vært en felles grunnpilar i utviklingen av norsk samfunn og økonomi.
- Reglene har flere ganger vært revidert og endret på enkeltpunkter, senest på bakgrunn av dom i EFTA-domstolen.
- *Hovedmodellen* tuftet på formålet om offentlig eierskap har hele tiden ligget fast.

Offentlig eierskap

- Kraftproduksjon

Ca. 90 % av kraftproduksjonen er offentlig eid

- ✓ 50 % fylker og kommuner
- ✓ 40 %, staten (Statkraft)
- ✓ 10 % private (Hydro, Hafslund mfl)

- Kraftnettet

Også i hovedsak offentlig eid

- ✓ Staten eier størstedelen av *sentralnettet*, (Statnett SF)
- ✓ Det meste av *regionalnett* og de lokale *distribusjonsnettene* er eid av regionale og lokale kraftselskap

Tilbakeblikk på Agder

- 2000: Etablering av Agder Energi, eid av de 30 kommunene
- Etter fusjonen ønsket kommunene å selge en del av aksjene til en industriell eier, samtidig ønsket Agderkommunene å beholde majoriteten i selskapet selv
- En lang prosess med konkurransemyndighetene resulterte i at Statkraft fikk kjøpe 45,53 %
- Agder Energi har i årene etter hatt en sterk vekst, selskapet er i dag Norges tredje største energikonsern og en av Sørlandets viktigste bedrifter.

Avtalene som styrer eierskapet

- Eierforholdet mellom Agderkommunene og Statkraft reguleres i **Hovedavtalen, Aksjekjøpsavtalen** og **Aksjonæravtalen**. Alle inngått i september 2001
- Hovedavtalen og Aksjekjøpsavtalen regulerte selve aksjeoverdragelsen til Statkraft, og har i dag hovedsakelig historisk interesse
- Den vesentligste avtalen er i dag **Aksjonæravtalen**, som inneholder en rekke bestemmelser for hvordan Statkraft og Agderkommunene skal styre selskapet sammen

Aksjonæravtalen

- Har forrang framfor selskapets vedtekter
- Inneholder bestemmelser om utbytte, valg av bedriftsforsamling og styre, oppnevning av valgkomité mv.
- På noen områder er beslutningen i realiteten overlatt til Agderkommunenes representanter, for eksempel størrelsen på årlig utbytte
- I andre saker må Statkraft være enig, selv om Statkraft har mindre enn 50 % av stemmene, for eksempel kjøp og salg av aktiva, selskap eller virksomheter

Samordningsavtale og fredningstid

- Egen avtale kommunene i mellom, også etablert i 2001
  - ✓ Samordning av eierskapet
  - ✓ Bestemmelser om Eiermøtet og arbeidsutvalget
  - ✓ Bestemmelser om samordnet opptreden ved eventuelt salg av aksjer: Krav til kvalifisert flertall (85 %) ved salg *i* Fredningstiden (frem til 1. juli 2005) og bestemmelser om samordnet opptreden ved salg av aksjer *etter* fredningstiden
  - ✓ Svært viktig bestemmelse for å sikre at ingen enkeltaksjonær (-er) henter ut en *strategisk verdi* av en aksjepost.

Viljeserklæringen

- Opprinnelig fredningstid utløp 1. juli 2005
- Våren 2005 inngikk Agderkommunene en *Viljeserklæring* som sa at ingen kommuner ønsker å selge sine aksjer dersom det fører til at Agdereierne sitter igjen som minoritetseier
- Viljeserklæringen varte frem til juli 2008, og var i praksis en forlengelse av ”fredningstiden”
- 30. april 2008 fornyet Agderkommunene viljeserklæringen for fem nye år (Søgne kommune og Valle kommune valgte tre år)

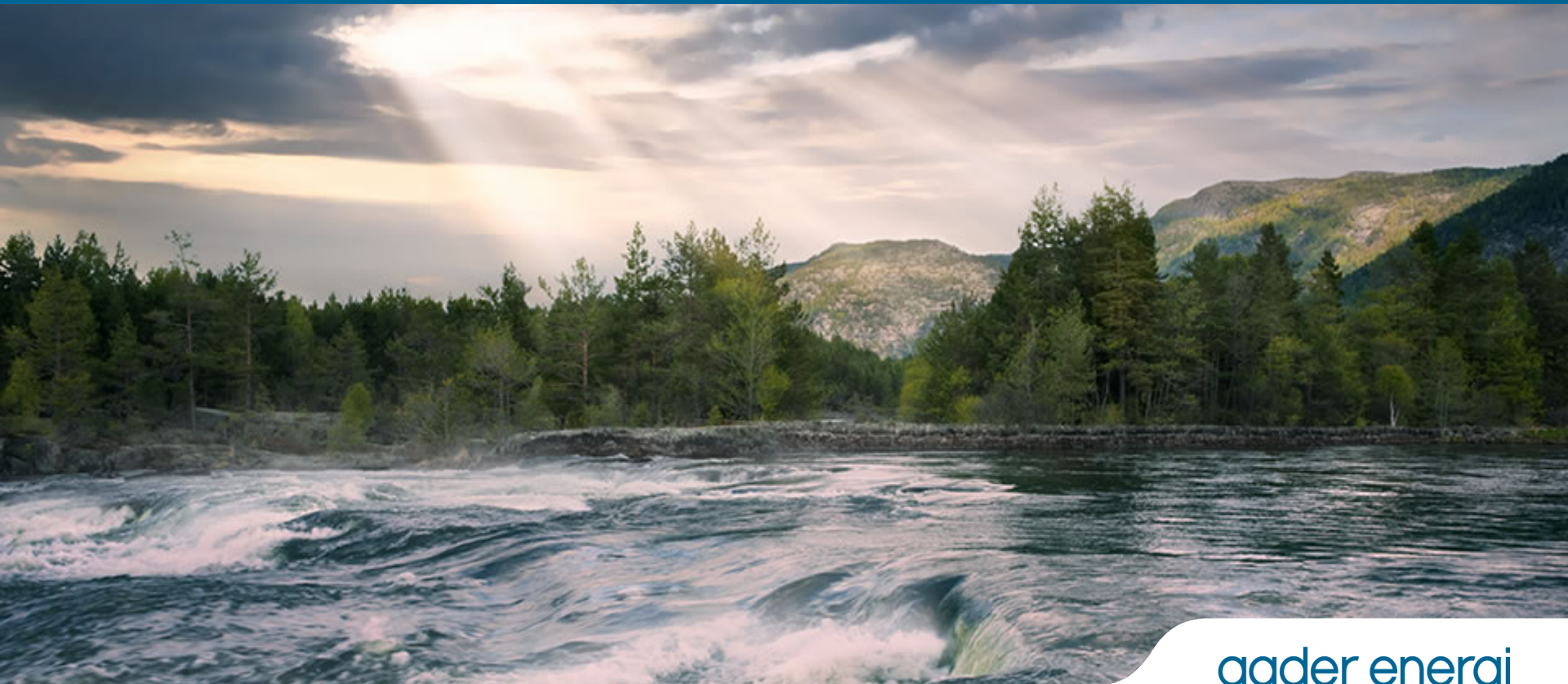

Behov for en forlenget Viljeserklæring

- Begrunnelsen for Viljeserklæringen er fremdeles til stede. Vi ønsker å unngå salg av aksjer som medfører at Agderkommunene ikke kontrollerer mer enn 50 %:
  - ✓ Vil redusere kommunenes innflytelse på utbytteutdelingen
  - ✓ Vil gi Statkraft rett til å utpeke et flertall i styret
  - ✓ Vil kunne redusere verdien av den gjenværende minoritetspost
- Sonderingsprosessen.

Benchmark av investering og utbetaling til eiere

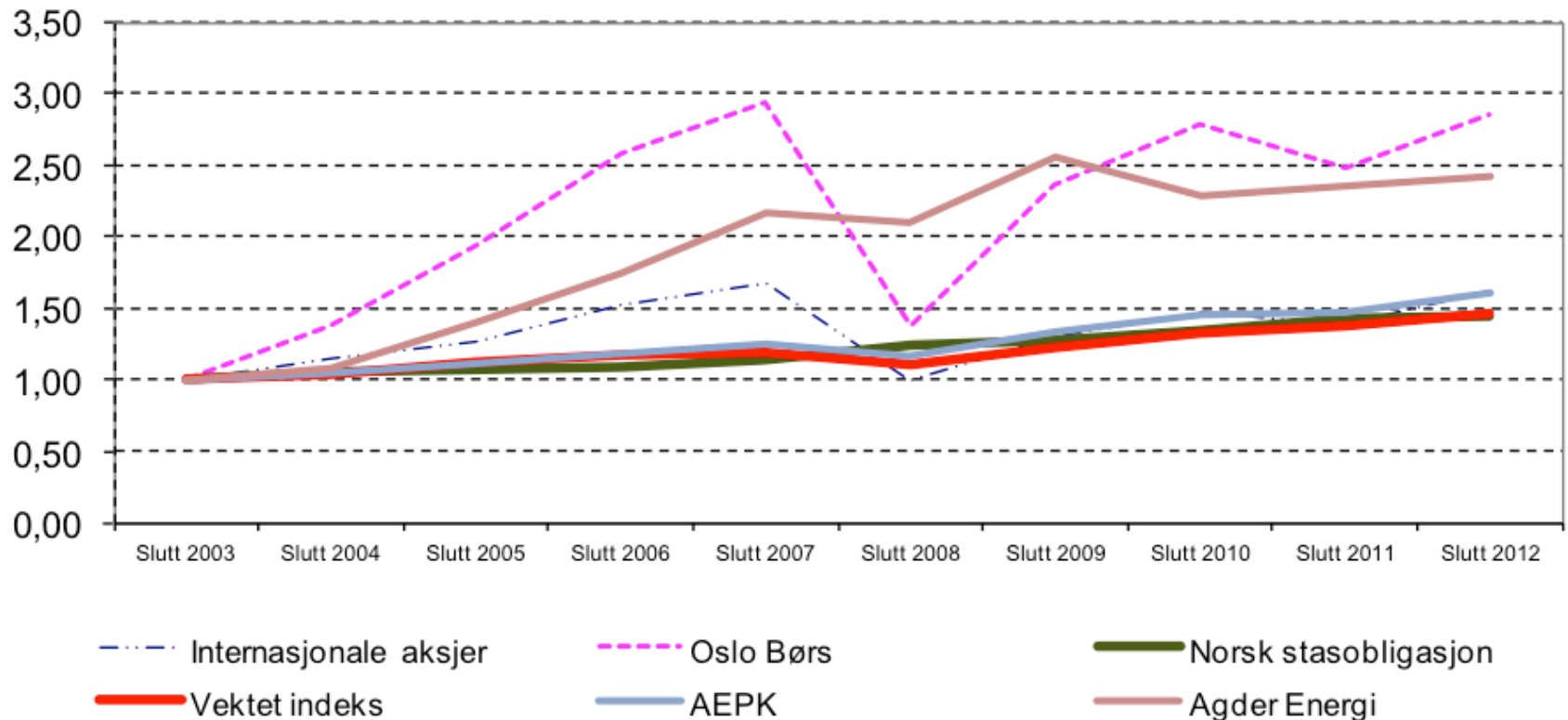

Utbetalt til eierne i perioden 2001-2012

	Utbytte	Kapital- nedsettelse	Ansvarlig lån	Total utdeling
2001	400	43	700	1 143
2002	400		800	1 200
2003	400			400
2004	400			400
2005	400			400
2006	400			400
2007	604			604
2008	723			723
2009	967			967
2010	800	100		900
2011	900			900
2012	650			650
	7 044	143	1 500	8 687

Verdien av en krone investert i AE (inkl utbytte) Årlig - start 01.01.2004

Striden om e-verket:

- Har tapt millioner

Næringsminister Trond Giske kaster seg inn i debatten om kraftfondet og salget av e-verket.

- Byens innbyggere har tapt to millioner kroner hver dag siden 2003, sier han.

Krangelen mellom Arbeiderpartiet og Høyre i Trondheim om det var feil eller riktig å selge Trondheim e-verk og opprette et kraftfond har nådd regjeringskontorene. Nå kaster næringsministeren seg inn på banen og mener byens befolkning har tapt verdier på over sju milliarder kroner på grunn av dette salget.

- Dette er verdier som Trondheim kommune ikke lenger får over. Penger som kunne vært brukt til drift, til næringsutvikling og som kapitalbase for annen næringsvirksomhet. Salget av e-verket har fratatt Trondheims befolkning den muligheten, sier Giske.

Tapte verdiøkningen

Da det borgerlige flertallet i Trondheim solgte e-verket i 2002, fikk kommunen 5,5 milliarder kroner. Disse pengene gikk inn i et kraftfond, som skulle investere slik at kommunen fikk årlig utbytte av de in-

vesterte pengene. Kraftfondet har siden vokst til 6,5 milliarder kroner, og har gitt en avkastning til bykassen på 2 milliarder kroner de siste 10 årene. Det betyr en inntekt av investeringene på en million kroner pr. dag de siste 10 årene.

- Skal man beregne hvor store inntekter og verdier kommunen kunne ha hatt uten et salg, må man beregne hva verdiøkningen til Trondheim e-verk ville vært i løpet av disse årene. Selskapet er i dag omstrukturert og integrert i Statkraft, men i 2010 - før endringene ble for store - fastsatte Statkraft verdien av Trondheim e-verks virksomhet til 12 milliarder kroner. La oss legge beregningene fra 2010 til grunn, og da ser man at verdien har økt fra 6,5, som kraftfondet er verdt, til 12 milliarder kroner. Med andre ord har kommunen gått glipp av en verdistigning på 5,5 milliarder på disse årene fordi de solgte e-verket, sier Giske.

Tapte inntekter

I tillegg til den tapte verdistigningen på selskapet, mener

TrondkastniverereTrond sommun fra kfor kraf inn

krarelsaha kds v

kraftselskap

Det ville ha gitt et utbytte på 4,5 milliarder kroner for de samme 10 årene som kraftfondet har gitt 2 milliarder. Altså har vi gått glipp av 2,3 milliarder kroner i utbytte på disse årene gjennom å selge e-verket, sier Giske.

Giske mener dermed at Trondheim kommune til sammen har tapt inntekter og verdistigning på til sammen 7,8 milliarder kroner på 10 år - som tilsvarer litt i overkant av to millioner kroner pr. dag.

- Det er selvsagt ikke slik at alle disse pengene kunne vært

- Man kan jo bare se på andre kommunalt eide selskaper. Agder energi, BKK, Lyse og andre. De har jo klart å utvikle seg. Det er ingen ting som tilsier at man ikke skulle klart å gjøre den samme jobben i Trondheim. I alle andre kraftselskap som eies av kommunene har det skjedd en profesjonalisering som har satt dem i stand til å nye godt av de nye mulighetene prisene og markedet har gitt. Hvorfor skulle ikke det også ha skjedd i Trondheim? spør Trond Giske.

ikke skulle klart å gjøre samme jobben i Trondheim. I alle andre kraftselskap som eies av kommunene har det skjedd en profesjonalisering som har satt dem i stand til å nye godt av de nye mulighetene prisene og markedet har gitt. Hvorfor skulle ikke det også ha skjedd i Trondheim? spør Trond Giske.

- Det er kanskje litt mye å kalle salget av e-verket for en tusenårstabbe. Kommunestyrene i Norge har ikke eksistert så lenge. Men jeg er overbevist om

er det mest feilslåtte et som er fattet i Trondhøystyre på 200 år. Så 200-åren er kanskje mer dekkende, sier næringsminister Trond Giske.

TROND GISKES
TILLER 951 98 673
tiller@adresseavisen.no

GRUNN

Trond Giskes regnestykke

Anslått verdi kommunalt kraftverk i dag: 12 milliarder
Verdi kraftfondet: 6,5 milliarder kroner
Tapte verdiøkning: 5,5 milliarder kroner

• Anslått utbytte kommunalt kraftverk i 10 år: 4,3 milliarder kroner
Utbytte kraftfondet 10 år: 2 milliarder kroner
Tapte utbytte: 2,3 milliarder kroner

• **Totalt tap i utbytte og tapt verdistigning siste 10 år: 7,8 milliarder kroner**
Det utgjør 780 millioner kroner i året, noe som utgjør 2,1 millioner kroner pr. dag

Forslag til avtale om forlengelse av Viljeserklæringen

AU anbefaler kommunene å tiltre følgende:

”Denne viljeserklæringen har gyldighet for en periode av 1 år fra 1. juli 2013. Perioden forlenges til 1. juli 2015 dersom forslag til fusjon ikke er fremmet for Selskapets generalforsamling innen 1. juli 2014.”